

NACIONALISME CATALÀ A L'ABAST

La Magrana, jove editorial que presenta un catàleg força nodrit i que s'ha vinculat amb iniciatives d'editorials de caràcter històric —«Curs d'Història de Catalunya»— i també arrelades en el nacionalisme català —«Quaderns d'Alliberament», «Síntesi d'Història dels Països Catalans», etc.— ofereix una importantíssima col·lecció, «Biblioteca de Classics del Nacionalisme català» (BCNC), en col·laboració amb la Diputació de Barcelona, l'objectiu de la qual és «oferir un conjunt d'obres i treballs d'autors catalans representatius que hagin tractat sobre el fet nacional i sobre la qüestió nacional catalana; és a dir una vasta antologia del pensament català sobre la nació i la reivindicació nacional» segons expliciten els iniciadors Enric Ucelay Da Cal, Jordi Casassas, Josep Ferrer i Josep Termes. Fins avui han aparegut ja tres títols: «Resum d'història del catalanisme» (Antoni Rovira i Virgili, a cura d'Anna Sallés), «El Catalanisme Progressiu» (J. Narcís Roca i Farreres, a cura de Jordi Llorens) i «L'altra concòrdia i altres textos sobre catalanisme» (Jaume Bofill i Mates, a cura de Jordi Casassas).

Els tres volums publicats ja ens permeten analitzar les línies mestres sobre les quals es bastirà el treball de recuperació de 50 obres essencials per al coneixement de la lluita d'emancipació nacional del segle XVIII ençà. D'una banda, obres ja publicades —el «Resum...» de Rovira i Virgili— i de difícil accés a la seva primera edició del 1936 avui pràcticament de lectura impossible. El segon bloc el configuren reculls d'articles publicats a la premsa periòdica que no han estat agrupats en volum. És el cas de l'obra de Roca i Farreras editada a

«L'Renaixensa», «L'Arch de Sant Martí», etc. (1873-1890). Finalment, el tercer bloc, és d'obres mixtes, inèdites i/o publicades procedents de fullets, opuscles, etc. i que hagin estat editades individualment o en obres col·lectives i escrites o dictades —conferències, parlaments...— i presenta també un interès històric-social d'indubtable transcendència.

Els propers títols que s'anuncien ho són d'acord amb les línies mestres que hem exposat: «Els obrers i la nació. 1870-1936» per Josep Termes, «L'aptitud econòmica de Catalunya» per Carles Pi i Sunyer, a cura de Ricard Vinyas, «La Batalla» i altres articles» de Daniel Caredona, a cura d'Enric Ucelay Da Cal, i, a mig termini, obres de Domènec Martí i Julià, Prat de la Riva, Eugeni d'Ors, Jaume Carner, Francesc Macià, Gabriel Alomar, J. V. Foix i J. Carbonell, Joan Comorera, Miquel Duran i Tortajada, Valentí Almirall, Bartomeu Robert, Marcellí Domingo, Lluís Duran i Ventosa, Joaquim Maurín, Lluís Domènech i Muntaner, Guillem Forteza, Manuel Duran i Bas, Jordi Arquer, etc. Veiem, doncs, com pràcticament la meitat de la col·lecció està ja programada en funció dels autors, noms representatius intel·lectualment en la formació d'un ideari nacionalista i també significatius, molts d'ells, en labor política de cristallització de les aspiracions catalanistes.

Malauradament i com passa sovint en projectes d'envergadura que abracen un llarg període històric i una amplitud temàtica, diverses obres potser no hi podran figurar, potser la dada és il·lustrativa de la vitalitat de les edicions en català. Així obres ben conegudes —«La Tradició Catalana» de Torras i Bages, «La Nacio-

nalitat Catalana» de Prat de la Riba i «Lo Catalanisme» de Valentí Almirall— objecte de múltiples edicions seran possiblement bandejades no en funció de la seva òbvia qualitat sinò, precisament, per l'abundor d'edicions i l'assequibilitat actual. Tot i així, caldrà veure si en funció de l'èxit de públic no s'estudia la seva inserció a la col·lecció BCNC per situar-les en el bloc global de textos recuperats.

Cal agrair a les instàncies públiques —Diputació de Barcelona— i privades —Edicions de La Magrana— que han possibilitat la realització d'una sèrie d'indubtable transcendència històrica pel que comporta de reedició de textos, alguns d'ells d'impossible accés, i de gran utilitat social en la labor col·lectiva de retrobament amb les arrels del pensament català. No hi ha dubte que la conjunció d'ambdós factors, l'històric i el social, permetrà a les noves generacions disposar d'un bagatge intel·lectual imprescindible i a les generacions que han viscut els anys difícils en la recuperació de la memòria col·lectiva tan sovint prohibida, amagada o tergiversada. La BCNC no és només una lloable iniciativa cultural, sinó també una feliç proposta de treball que, cal suposar, es presenta en la Catalunya d'avui, quallada de problemes de tots tipus, però tendent al millorament global amb la participació de tots els sectors socials i de les diverses forces polítiques i ideològiques.

A nivell metodològic, voldríem suggerir a tall d'apèndix dos volums, un de caràcter bibliogràfic que aplegui totes les referències que d'obres ja existents —«Panoràmica del Nacionalisme Català» de Felix Cururull, «Història dels Països Catalans» de Balcells, Ar-

dit, i altres, «Bibliografia de Catalunya» de Simon Palmer, etc., ben útil per a l'estudi del pensament nacionalista català. Aquest volum, manual imprescindible per a l'estudiant, podria anar ordenat cronològicament per períodes significatius i encabir tots els treballs, d'avui i d'ahir, sobre el tema que ens ocupa en funció dels diversos enfocaments que cal oferir: econòmic, filosòfic, històric, social, etc. El segon volum, més especialitzat, podria ser una reflexió conjunta dels diversos especialistes en la història del nacionalisme català sobre els problemes de les fonts; les dificultats de la recerca... a tall metodològic i sobre la situació actual, les línies de treball, els enfocaments i perspectives, des d'una perspectiva actual. El primer volum, la possible Bibliografia del Nacionalisme Català, i el segon, el projectat. Debat sobre la Història del Nacionalisme Català, serien uns bons

contrapunts que projectarien la BCNC més enllà convertint-la en una preciosa eina de treball que facilitaria la penetració en aquelles àrees encara verges o mancades d'una sistemàtica i exhaustiva labor d'investigació

D'altra banda, ens agradaria veure reflectit també en aquesta important BCNC el pensament de caràcter dretà que, si bé ja és representat —Prat de la Riva, Duràn i Ventosa, Domènech i Mun-taner...— Potser hauria de figurar-hi en la reedició d'alguna obra avui introbable: «El Regionalismo» de Mañé i Flaquer o bé en la recopilació d'obres esparses i menors —Cambó— en la línia dels «Articles» de Prat de la Riba, obra en preparació, o en volums també de difícil lectura actual del «filó vigatà», de Torras i Bages, etc.

En definitiva, però la valoració que des d'una perspectiva purament literàrio-històrica cal fer la BCNC és altament positiva. No-

més cal demanar que la periodicitat sigui regular, a la manera d'altres col·leccions semblants: «Les Millors Obres de la Literatura Catalana», «Clàssics del Pensament Modern»... i que el resso popular acompanyi una iniciativa que si bé tradicionalment es fa néixer de mitjans del segle XIX cal bussejar a fons per trobar altres mostres també en la primera meitat i donar-hi un bon eco als mitjans de comunicació per què pugui ser valorada tal com cal i respongui amb escreix a la bona disponibilitat amb la qual ha estat creada. L'interès general de la col·lecció, la categoria d'autors i títols escollits, el rigor de l'edició en la seva introducció i tria, i la cura en el treball de presentació fan augurar un indubtable èxit editorial a una iniciativa bibliogràfica que només pot rebre lloances. 

Josep M. Figueres